

Rendhagyó könyvismertető Prof. dr. RÁCZ GÁBOR (1928-2013) a Marosvásárhelyi Gyógyszerészeti Kar egykori professzora és dékánja emlékére

Kovács J. Attila (szerk.): *Kanitzia 20. Kiadja a Nyugat-Magyarországi Egyetem, Savaria Egyetemi Központ – Biológiai Intézet, Szombathely, 2013, p. 262;*

Lárencz László – Szabó László Gy.(szerk.): *Dél-Dunántúl neves gyógyszerészei. Megjelent a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának gondozásában, Pécs, 2014, p. 185.*

Mindkét kötet foglalkozik Rác Gábor professzor szakmai életútjának, gazdag oktatói és sokrétű tudományos munkásságának bemutatásával.

A *Kanitzia* c. botanikai folyóiratban az erdélyi származású Kovács J. Attila, később a Savaria Egyetem professzora és Szabó László Gy. a pécsi Orvostudományi Egyetem farmakognóziái tanszékének egykori professzorával 40 oldalon keresztül részletesen taglalják Rác professzor életének főbb eseményeit, értékelik tevékenységét, közzéteszik könyvei, jegyzetei és több száz tudományos dolgozatának bibliográfiai adatait.

A *Dél-Dunántúl neves gyógyszerészei* c. kötetben pedig a 26 példamutató gyógyszerész életpályájának ismertetése között, az egykori barát Szabó László Gy. és a volt tanítvány, majd munkatárs Péter H. Mária eleveníti fel Rác Gábor egykori marosvásárhelyi professzor emlékét és értékeli munkásságát, aki életének utolsó 22 évét már Pécsen töltötte és ott is hunyt el.

E két kiadvány megjelenése és bemutatása kapcsán szükségesnek véljük közre adni Rác Gábor professzor marosvásárhelyi tevékenységének rövid ismertetését, amit az említett kötetekben a szerzők alapos részletességgel írtak le.

Rác Gábor 1928. június 15-én született Aradon, értelmiségi családban. Szülővárosában végzett középiskolai tanulmányai után 1946 őszén Kolozsvárt beiratkozott a magyar tannyelvű Bolyai Tudományegyetem Természettudományi és Matematika Karára, majd 1948 őszétől Marosvásárhelyen folytatta egyetemi tanulmányait az újonnan létrehozott Gyógyszerészeti Karon,

ahol 1950-ben szerzett gyógyszerészi diplomát, 1958-ban pedig ugyanitt gyógyszerészdoktori oklevelet. Gyógyszerészként 42 éven át, a Gyógyszerészeti Kar oktatója volt, előbb a Gyógyszerészi botanika, majd a Farmakognóziái tanszéken, végigjárva a hierarchia minden lépcsőfokát, tanszékvezetőként és doktorátusvezetőként 1992-ben történt nyugdíjazásáig. A nagy műveltségű professzor kiváló előadóként volt ismert. Élmény volt előadásait hallgatni. A marosvásárhelyi évek alatt a gyógyszerésznövendékek gyógynövényes ismereteinek elmélyítését szolgálta 7 egyetemi jegyzete és a több kiadást megért román és magyar nyelvű szakkönyvei (1962, 1972, 1975, 1984). Irányításával 19 gyógyszerész készítette el doktori értekezését. Közben még intézményi feladatokat is ellátott, három alkalommal volt a Gyógyszerészet Kar dékánja.

Oktatói munkája mellett gazdag és sokoldalú kutató és eredményes tudományos munkát is végzett, elismert szakember volt itthon és külföldön egyaránt. Tudományos tevékenysége a gyógynövények szövet-tanára, beltartalmi anyagaiknak kémiai és hatástani vizsgálatára, népgyógyászati felmérésekre, természetvédelemre és a gyógyszerészet történetére vonatkozott. Eredményeiről több mint 35 bel- és külföldi szaklapban számolt be. A gyógynövényeknek a Csíki medencében valamint Kovászna megyében való több éves feltérképezéséről munkatársaival együtt összeállított kötetben számolt be (1968,1973). Már kezdettől részt vett az egyetem Botanikus és Gyógynövénykertjének létesítésében, majd irányításában, valamint az évente kiadott magkatalógu-

sok (*Index seminum*) és az azt kísérő *Note Botanice c.* szerény szakmai kiadvány szerkesztésében.

Orvos- és gyógyszerészet történeti szakkönyvekben elsőként írt a hazai gyógyszerészképzésről (1994, 1995), tanulmánykötetek 1-1 fejezetében pedig a gyógynövény gyűjtés és feldolgozás neves szakembereiről, Páter Béláról és Gidófalvi Istvánról (2008), valamint egykori tanítómesteréről, Kopp Elemérről (2011) is megemlékező írást közölt. 1991-ben a Kriterion Könyvkiadó kiadásában megjelent *Romániai Magyar Irodalmi Lexikon* II. kötetének, illetve az 1994-ben kiadott III. kötetnek néhány gyógyszerészi vonatkozású szócikkét állította össze. A Román Gyógyszerkönyv (*Farmacopoea Română*) szerkesztésében is részt vett a VII. kiadástól a IX-ig (1956, 1965, 1976).

Munkásságának elismerése jeléül a Román Orvosi Akadémia tagjává választották (1993), a 1998-ban Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem, majd 2010-ben a Nagyváradai Egyetem *doctor honoris causa* címmel díszdoktorrá avatta. Ezekon kívül még számos romániai, magyarországi és nemzetközi szak- illetve tudományos társaság tagjaként több alkalommal kapott elismerő kitüntetéseket.

Pécsen való letelepedésük után is folytatta oktatói munkáját, vendégtanárként Európa több neves egyetemén, valamint a hosszú évek alatt felhalmozódott tudásanyagának szakkönyvek formájában való közlését (1993, 1994, 1998, 1999, 2000, 2003, 2013). Halála előtt pár hónappal jelent meg utolsó kézikönyve *Gyógynövények ismerete. A fitoterápia és az alternatív medicina alapjai* címen, felesége, Rácz Kotilla Erzsébet és Szabó László Gy. pécsi professzor társszerzőségével, 554 oldalnyi terjedelemben (2013, Galenus kiadó, Budapest). Két nappal 85. születésnapja után, 2013. június 17-én hunyt el Pécsen.

Összegezve a közelmúltban megjelent és fentebb ismertetett két kötetnek Rácz Gábor professzorral vonatkozó fejezetét, megállapíthatjuk, hogy azok szerzői méltó megemlékezést adtak közre gazdag életútjáról. Munkásságának ilyen alapos bemutatását olvasva a marosvásárhelyi munkatársai és tanítványai, büszkék lehetnek egykori professzorukra, dékánjukra. E két kiadvány forrásmunkául szolgálhat a marosvásárhelyi Gyógyszerészeti Kar történetéről, tanáiról szóló újabb gyógyszerésztörténeti munka megírásakor.

Péter H. Mária